

pomorskie forum bezpieczeństwa

NR I-II (14-15)/2023 ISSN: 2543-6392

Pomeranian Security Forum

redakcja
poleca
artykuły:

Dariusz W. Skalski
Dawid Czarnecki
Natalia Tsyhanovska
Tomasz Ubski
Bogdan Kindzer

Organizacja i zarządzanie
w placówce oświatowej

Marcin Fitas
Krystian Żak
Migracje, nielegalne
migracje i ich wpływ
na kraje przyjmujące
migrantów oraz
bezpieczeństwo
społeczne

 Dawid Czarnecki^{1,3} ORCID: 0000-0002-6953-3951

Dariusz W. Skalski^{2,3} ORCID: 0000-0003-3280-3724

Tomasz Ubski³

Bogdan Kindzer³ ORCID: 0000-0002-7503-4892

¹ Pomorska Szkoła Wyższa w Starogardzie Gdańskim

² Akademia Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku

³ Lwowski Państwowy Uniwersytet Kultury Fizycznej im. Iwana Boberskiego w Lwowie

Zadania administracji samorządowej w zakresie bezpieczeństwa publicznego – wybrane zagadnienia

*Tasks of local government administration
in the field of public safety – selected issues*

Streszczenie: Niniejszy artykuł przedstawia problematykę zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego jako zadań jednostek samorządu terytorialnego. Bezpieczeństwo i porządek publiczny są podstawowymi wartościami niezbędnymi do prawidłowego funkcjonowania państwa oraz rozwoju społeczeństwa. Zapewnienie tych wartości należy do władz publicznych (rządowych i samorządowych). Rolą i zadaniem administracji samorządowej jest zagwarantowanie bezpiecznego życia społeczności lokalnej, która zamieszkuje na terenie danej gminy, powiatu czy województwa. Opracowanie ma na celu przybliżenie pojęć bezpieczeństwa i porządku publicznego. Celem publikacji jest ukazanie działań, jakie jednostki samorządu terytorialnego podejmują w zakresie utrzymania oraz zachowania bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Słowa kluczowe: bezpieczeństwo, bezpieczeństwo publiczne, administracja samorządowa

Abstract: This article presents the issue of ensuring security and public order as the tasks of local government units. Public security and order are the basic values needed for the proper functioning of the state and the development of society. Public authorities (government and local government) are responsible for ensuring these values. The role and task of the local government administration is to guarantee the safe life of the local community that lives in a given commune, powiat or voivodship. The study aims to bring the concepts of security and public order closer. The aim of the publication is to show the activities that local government units undertake in the field of maintaining and maintaining public security and order.

Keywords: security, public safety, local government administration

Wprowadzenie

Bezpieczeństwo publiczne stanowi bodaj jedno z najważniejszych zadań każdego państwa. Występuje ono zarówno w obszarze zainteresowań organów tego państwa, jak również ma ważne znaczenie dla osób żyjących w każdym państwie. W Polsce bezpieczeństwo publiczne jest rodzajem bezpieczeństwa, do którego przywiązuje się największą uwagę, co potwierdzają zapisy w aktach prawnych. Tradycyjne podejście do problematyki bezpieczeństwa publicznego koncentruje się na osiągnięciu pożądanego stanu jedynie poprzez tworzenie odpowiedniej polityki publicznej.

Zagadnienia wprowadzające do problematyki tematu

Potrzeba bezpieczeństwa od zawsze towarzyszyła ludzkości. Na stan bezpieczeństwa oprócz działalności ludzkiej wpływ mają także czynniki naturalne, związane ze środowiskiem i żywiołami. Niejednokrotnie potęga żywiołu pokazała swoje oblicze i sprowadzała na ludzkość olbrzymie katastrofy¹. Powszechności użycia terminu „bezpieczeństwo” towarzyszy również jego szeroka interpretacja znaczeniowa. Słowniki języka polskiego definiują bezpieczeństwo jako brak zagrożeń; stan psychiczny lub prawny dający jednostce poczucie pewności i spokoju; oparcie w drugiej osobie; sprawny system prawny; spokojność; pewność, że nic złego się nie stanie. Z takim rozumieniem korespondują generalne, lapidarne i wstępne konstatacje na temat bezpieczeństwa zawarte w encyklopediach, leksykonach oraz innych publikacjach. Według nich, w zależności od źródła, przez bezpieczeństwo rozumie się stan, w którym członkowie wspólnoty państwowej nie odczuwają zagrożenia lub lęku ze strony organów państwa lub innych państw; brak zagrożeń dla podstawowych wartości; przeciwieństwo (alternatywa) dla chaosu; stan pewności i zabezpieczenia; stan wolności od niepokoju ze strony niestabilnego porządku; swobodę działania, której nie towarzyszy poczucie zagrożenia². Bezpieczeństwo jest to stan dający poczucie pewności i gwarancję jego zachowania oraz szansę na doskonalenie³.

W opracowaniach naukowych dotyczących bezpieczeństwa wskazuje się, że chcąc zrozumieć jego istotę, należy uwzględnić dwa składniki, które je tworzą. Pierwszy z nich to gwarancja przetrwania danego podmiotu w stanie nienaruszonym. Składnik ten stanowi podstawę bezpieczeństwa. Identyfikowany jest on ze stanem polegającym na braku zagrożeń (brak konfliktów, kryzysów). Wskazuje się jednak, że bezpieczeństwo

ograniczone tylko do tego komponentu ma negatywny wymiar. Urzeczywistnienie pełnego bezpieczeństwa (bezpieczeństwa rozumianego pozytywnie) warunkują możliwości do swobodnego rozwoju danego podmiotu. W tym przypadku bezpieczeństwo definiuje się z perspektywy pewnych cech i wartości oraz celów, które o nim stanowią; są to: pewność istnienia, przetrwania; warunki rozwoju tożsamości i aktywności oraz funkcjonowania poszczególnych jednostek i zbiorowości; zaspokojenie podstawowych potrzeb i obrona przed ich utratą; równowaga z konfliktogennym z natury otoczeniem, integralność i niepodległość, zapobieganie konfliktom i możliwość obrony przed nimi; zachowanie tożsamości; życie w dobrobycie i zadowoleniu. Wymienione cechy, wartości i cele stanowią ważniejsze człony określające pozytywny sposób definiowania bezpieczeństwa. Ten drugi wymiar bezpieczeństwa jest oczywiście możliwy do realizacji tylko wtedy, gdy podmiot ma zapewnione przetrwanie. Kategorią istotną dla jednego i drugiego obszaru bezpieczeństwa jest pewność – ona bowiem determinuje istnienie obu składników bezpieczeństwa. Pewność może mieć obiektywny lub subiektywny charakter.

W oparciu o to założenie bezpieczeństwo definiowane jest jako obiektywna pewność gwarancji nienaruszalnego przetrwania i swobód rozwojowych. Uważam, że bezpieczeństwo jest jednocześnie „stanem” i „procesem”. Mówiąc o „stanie”, mam na myśli jego wymiar, skalę trwałości, zasięg terytorialny itp. Natomiast „proces” to nieustanne kształtowanie i umacnianie bezpieczeństwa, określające zarazem jego dynamikę, o której najlepiej świadczy jego stale rosnący zakres podmiotowy, przedmiotowy i przestrzenny⁴. Bezpieczeństwo, obok porządku, życia i zdrowia, jest jedną z nadrzędnych wartości w skali oczekiwań społecznych i osobistych społeczeństwa. Na jego bazie człowiek buduje przyszłość dla siebie i swojej rodziny. Jest również naczelną potrzebą państw i systemów międzynarodowych. Jest dobrem podstawowym, gwarantującym prawidłowy rozwój życia indywidualnego każdej jednostki, jak również stabilizację życia politycznego, ekonomicznego i społecznego⁵.

Bezpieczeństwo publiczne jest zwrotem, który ma swoje ugruntowane miejsce w materiale normatywnym prawa administracyjnego oraz w szeroko rozumianej działalności administracji publicznej, w tym administracji jednostek samorządu terytorialnego. Bezpieczeństwo publiczne jest instytucją, która wpisuje się w publiczny charakter prawa administracyjnego. „Prawo administracyjne jest częścią prawa publicznego, co oznacza, że ta gałąź prawa ma za przedmiot regulacji państwo jako podmiot władzy i służy uzasadnieniu i określeniu kompetencji państwowych. Państwo ma

¹ B. Bonisławska, *Zadania administracji samorządowej w zakresie bezpieczeństwa publicznego – wybrane zagadnienia*, Warszawa 2021.

² M. Brzeziński, *O bezpieczeństwie w ujęciu etymologicznym*, [w:] *Trzy wymiary współczesnego bezpieczeństwa*, pod red. S. Sulowskiego, M. Brzezińskiego, Warszawa 2014, s. 61–62.

³ *Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego*, Warszawa 2008, s. 14.

⁴ *Bezpieczeństwo Społeczne Rzeczypospolitej Polskiej*, Akademia Obrony Narodowej.

⁵ B. Bonisławska, *Zadania administracji samorządowej w zakresie bezpieczeństwa lokalnego*, „Zeszyty Naukowe WSEI, seria: Administracja” 2012, nr 2(1).

charakter zwierzchni wobec innych podmiotów. Prawo administracyjne to wynik woli nie każdego podmiotu, a specjalnych podmiotów publicznych. Jego normy wyrażają kompetencje tych specjalnych podmiotów realizujących administrację publiczną. W granicach tego prawa są realizowane cele, interesy, dobro i zadania publiczne oraz są regulowane organizacja i działalność administracji publicznej⁶.

Współczesne definicje słownikowo-encyklopedyczne wskazują, że bezpieczeństwo publiczne to:

- „ogół warunków i instytucji chroniących państwo i obywateli przed zjawiskami groźnymi dla ładu prawnego”⁷;
- „ochrona ustroju przed zamachami na podstawowe instytucje polityczne państwa”⁸;
- „idealny stan braku zagrożenia w życiu zbiorowości i jednostek”⁹;
- „stan gotowości właściwych organów administracji publicznej do przeciwdziałania zagrożeniom oraz do bezzwłocznego i skutecznego powstrzymania działań godzących w dobro państwa, porządek publiczny oraz życie, zdrowie i mienie obywateli”¹⁰;
- „ogół warunków i instytucji chroniących życie, zdrowie i mienie obywateli oraz majątek ogólnonarodowy, ustrój i suwerenność państwa przed zjawiskami groźnymi dla ładu społecznego”¹¹.

Wszystkie przytoczone definicje w zasadzie poruszają element dbania o ład prawny oraz życie, zdrowie i mienie obywateli. Na podstawie powyższych definicji możemy przyjąć, że bezpieczeństwo publiczne to „nienaruszalność obiektywnego porządku prawnego, subiektywnych praw i dóbr prawnych osób, urządzeń i instytucji państwa oraz innych organów władzy. Prawami subiektywnymi przede wszystkim są: życie, zdrowie, wolność, godność i majątek. Obiektywny porządek prawny oznacza wszystkie normy prawa publicznego”¹².

Porządek publiczny jest określany jako „istniejący stan stosunków i urządzeń społecznych zapewniających bezpieczeństwo, spokój oraz ład w miejscach ogólnie dostępnych, regulowany normami prawnymi i zasadami współżycia społecznego”¹³. Jest także definiowany jako „stan faktyczny wewnątrz państwa, regulowany normami prawnymi i pozaprawnymi, których przestrzeganie umożliwia normalne współżycie jedno-

stek w organizacji państwowej”¹⁴. Jeszcze inna definicja mówi, że porządek publiczny to „całość niepisanych reguł zachowania poszczególnych osób w społeczności, których uwzględnianie traktowane jest jako konieczny wymóg uporządkowanego życia społeczeństwa”¹⁵. Z kolei E. Ochendowski twierdził, że porządek publiczny jest to ogół niezapisanych reguł zachowania się obywateli w miejscach publicznych, których przestrzeganie jest nieodzownym elementem uporządkowanego życia jednostki we współczesnym świecie oraz że poglądy te ulegają ciągłym zmianom i są zależne od czasu czy też miejsca¹⁶.

Zadania jednostek samorządu terytorialnego w dziedzinie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego

„Przemiany ustrojowe związane z utworzeniem samorządu terytorialnego i rozwój demokratyzacji życia społecznego wpłynęły też na zmiany w administracji bezpieczeństwa i porządku publicznego [...] Przekazanie kompetencji w tej dziedzinie na inne podmioty jest wyrazem realizacji zasady subsydiarności oraz decentralizacji administracji”¹⁷.

Podstawowa płaszczyzna, na której powinny być wykonywane zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego, powinna być skupiona na działaniach ochronnych, ponieważ jednostki nie dysponują środkami władczymi (inaczej niż organy administracji rządowej), dzięki którym efektywnie mogłyby zwalczać pozostałe zagrożenia. Płaszczyzna wykonywania tych zadań powinna być skupiona przede wszystkim na działaniach ochronnych, których głównym celem jest członek wspólnoty. Zadania z zakresu bezpieczeństwa oraz porządku publicznego określił ustawodawca w poszczególnych ustawach samorządowych. Również w ustawie o Policji możemy znaleźć odniesienie dotyczące wykonywania zadań w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego. Zgodnie z art. 3 ustawy o Policji wojewoda oraz wójt (burmistrz, prezydent miasta) lub starosta sprawujący władzę administracji ogólnej oraz organy gminy, powiatu i samorządu województwa wykonują zadania w zakresie ochrony bezpieczeństwa lub porządku publicznego na zasadach określonych w ustawach. Zadania jednostek samorządu terytorialnego w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego realizowane są w ramach zadań własnych, ale także zleconych, które wynikają z ustaw szczególnych. W ustawie o samorządzie gminnym¹⁸, zgodnie

⁶ J. Zimmermann, *Prawo administracyjne*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2010, s. 34.

⁷ *Uniwersalny słownik języka polskiego*, pod red. S. Dubisza, t. 1, PWN, Warszawa 2003.

⁸ *Ibidem*.

⁹ *Encyklopedia prawa*, pod red. K. Kalina-Prasznica, CH Beck, Warszawa 1999.

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ W. Pływaczewski, G. Kędzierska, *Leksykon policyjny*, WSPol, Szczecino 2001.

¹² M. Lisiecki, *Zarządzanie bezpieczeństwem publicznym*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2011.

¹³ W. Kubala, *Porządek publiczny – analiza pojęcia*, „Wojskowy Przegląd Prawniczy” 1998, nr 3.

¹⁴ T. Serafin., S. Parszowski, *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych. Programy prewencyjne w systemie bezpieczeństwa*, Difin, Warszawa 2011.

¹⁵ M. Lisiecki, *Zarządzanie bezpieczeństwem publicznym*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2011.

¹⁶ E. Ochendowski, *Prawo administracyjne*, Toruń 1996, s. 81.

¹⁷ S. Pieprzny, *Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego w prawie administracyjnym*, Rzeszów 2007, s. 196.

¹⁸ Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, DzU z 2016 r., poz. 446, z późn. zm.

z art. 7 ust. 1 pkt 14, gmina wykonuje zadania w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania gminnego magazynu przeciwpowodziowego. W ustawie o samorządzie powiatowym¹⁹, zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 15 i 16, powiat wykonuje zadania o charakterze ponadgminnym w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, ochrony przeciwpowodziowej, w tym wyposażenia i utrzymania powiatowego magazynu przeciwpowodziowego, przeciwpożarowej i zapobiegania innym nadzwyczajnym zagrożeniom życia i zdrowia ludzi oraz środowiska. Natomiast w ustawie o samorządzie wojewódzkim²⁰, zgodnie z art. 14 ust. 1 pkt 14, województwo wykonuje zadania o charakterze wojewódzkim określone ustawami w zakresie bezpieczeństwa publicznego. Samorząd województwa wykonuje również zadania w zakresie gospodarki wodnej, w tym ochrony przeciwpowodziowej, a w szczególności wyposażenia i utrzymania wojewódzkich magazynów przeciwpowodziowych oraz obronności (art. 14 ust. 1 pkt 9 i 13). W odniesieniu do samorządu województwa ustawodawca ograniczył zadania tylko do bezpieczeństwa publicznego, nie uwzględniając sfery porządku publicznego, jak w przypadku samorządu gminnego oraz powiatowego, a tak wiele zadań możemy rozpatrywać na płaszczyźnie porządku publicznego (jak np. ochrona środowiska, transport zbiorowy)²¹.

Utrzymanie bezpieczeństwa i porządku publicznego w gminach nakłada na gminę inne obowiązki aniżeli wykonywanie zadań własnych o charakterze gospodarczym. Podstawowym instrumentem realizacji tych zadań jest utworzenie straży gminnych. Straże gminne tworzone są na podstawie ustawy o strażach gminnych²². Zgodnie z art. 1 tej ustawy do ochrony porządku publicznego na terenie gminy może być utworzona samorządowa umundurowana formacja – straż gminna. Straż spełnia służebną rolę wobec społeczności lokalnej, wykonując swe zadania z poszanowaniem godności i praw obywateli. Straże gminne tworzone są przez rady gminy na podstawie uchwały, po zasięgnięciu opinii właściwego komendanta wojewódzkiego policji (art. 2 ustawy o strażach gminnych). Gminy sąsiadujące na obszarze jednego województwa mogą zawrzeć, po zasięgnięciu opinii właściwego terytorialnie komendanta wojewódzkiego (stołecznego) Policji, porozumienie o utworzeniu wspólnej straży (art. 3 ust. 1). Nadzór nad działalnością straży gminnych sprawuje wójt (burmistrz, prezydent miasta) oraz komendant wojewódzki Policji. Jednostki samorządu

terytorialnego dysponują także kompetencjami, które w sposób pośredni mogą przyczyniać się do zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego. Jedną z możliwości jest uczestniczenie samorządu gminy, powiatu lub województwa w pokrywaniu części kosztów funkcjonowania Policji.

Na szczeblu powiatu ustawodawca większość zadań w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego przekazał staroście. Pewne uprawnienia w tym zakresie mają również rada powiatu oraz zarząd. Zadania rady powiatu dotyczące ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego polegają na: uchwalaniu powiatowego programu zapobiegania przestępczości oraz ochrony bezpieczeństwa obywateli i porządku publicznego (art. 12 pkt 9b u.s.p.); dokonywaniu oceny stanu bezpieczeństwa przeciwpożarowego i zabezpieczenia przeciwpowodziowego powiatu (art. 12 pkt 9d u.s.p.); rozpatrywaniu sprawozdania starosty z działalności komisji bezpieczeństwa i porządku publicznego (art. 38b ust. 3 u.s.p.); stanowieniu przepisów porządkowych (art. 41 u.s.p.). Zarząd powiatu jako organ wykonawczy przygotowuje projekty uchwał, a także realizuje uchwały z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego. W sprawach niecierpiących zwłoki wydaje zarządzenia porządkowe, które podlegają zatwierdzeniu na najbliższej sesji rady powiatu. Zadania z zakresu ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego w powiecie wykonuje przede wszystkim starosta. Powierzono mu zwierzchnictwo nad administracją zespoloną utworzoną w powiecie, w skład której wchodzi administracja samorządowa, służby, inspekcje i straże. Starosta, sprawując władzę w powiecie, ponosi odpowiedzialność polityczną za działalność tych służb, inspekcji i straży, przede wszystkim w sferze bezpieczeństwa i porządku publicznego, ale również w stanach nadzwyczajnych (np. klęska żywiołowa). Starosta zatwierdza programy działania służb, inspekcji i straży, uzgadnia ich wspólne działanie. Należy zauważyć, że zwierzchnictwo starosty nad powiatowymi służbami, inspekcjami i strażami nie jest zwierzchnictwem służbowym. Posiada on uprawnienia kierownicze i koordynacyjne w stosunku do kierowników tych jednostek. Starosta, realizując zadania w zakresie zwierzchnictwa nad służbami, inspekcjami oraz strażami w powiecie, działa przy pomocy komisji bezpieczeństwa i porządku publicznego²³.

Zadania władz lokalnych w zakresie ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej

Do ustawowych zadań administracji samorządowej należy również ochrona przeciwpożarowa. Ochrona przeciwpożarowa zdefiniowana jest jako „zbiór przedsięwzięć mających na celu ochronę życia, zdrowia, mienia lub środowiska przed pożarem, klęską żywio-

¹⁹ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, DzU z 2016 r., poz. 814 z późn. zm., dalej u.s.p.

²⁰ Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, DzU z 2016 r., poz. 486 z późn. zm.

²¹ J. Józwiak, *Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego jako zadanie jednostek samorządu terytorialnego – zarys problematyki*, Częstochowa 2016, s. 176–179.

²² Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych, tekst jedn. DzU z 2016 r., poz. 706, z późn. zm.

²³ J. Józwiak, op. cit., s.176–179.

łową lub innym miejscowym zagrożeniem²⁴. Ma ona zapewnić odpowiednie siły i środki do zapobiegania i zwalczania zagrożeń oraz prowadzenia działań ratowniczych. Ochrona przeciwpożarowa w Polsce jest oparta na Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym (KSRG). Według art. 2 Ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej KSRG jest „integralną częścią organizacji bezpieczeństwa wewnętrznego państwa obejmującą, w celu ratowania życia, zdrowia, mienia lub środowiska, prognozowanie, rozpoznawanie i zwalczanie pożarów, klęsk żywiołowych lub innych miejscowych zagrożeń. System ten skupia jednostki ochrony przeciwpożarowej, inne służby, inspekcje, straże, instytucje oraz podmioty, które dobrowolnie na podstawie umowy cywilnoprawnej zgodziły się współdziałać w akcjach ratowniczych”²⁵.

Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy jest oparty w dużej mierze na organizacji Państwowej Straży Pożarnej. Jego podstawowym celem jest ochrona życia, zdrowia, mienia lub środowiska poprzez walkę z pożarami i innymi klęskami żywiołowymi. Cele Krajowego Systemu obejmują również ratownictwo techniczne i chemiczne, a od 1997 r. także ratownictwo ekologiczne i medyczne²⁶. Krajowy System Ratowniczo-Gaśniczy zorganizowany jest w sposób zapewniający jego ciągłe funkcjonowanie na poszczególnych poziomach:

- a) powiatowym (Stanowisko Kierowania Komendanta Powiatowego / Miejskiego PSP);
- b) wojewódzkim (Stanowisko Kierowania Komendanta Wojewódzkiego PSP);
- c) centralnym (Stanowisko Kierowania Komendanta Głównego PSP)²⁷.

Ochrona przeciwpowodziowa to kolejne zadanie realizowane przez organy administracji publicznej. W naszym kraju niejednokrotnie dochodziło do powodzi i podtopień. Szczególnie w miastach leżących nad dużymi rzekami. Gospodarką wodną w Polsce zarządzają regionalne zarządy gospodarki wodnej, które działają na podstawie Ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne. Wójt lub starosta ma obowiązek opracować plany operacyjne ochrony przed powodzią. Plany te mają na celu zabezpieczenie życia i mienia ludności. W przypadku gdy niemożliwe jest usunięcie niebezpieczeństwa, zarządzana jest ewakuacja²⁸.

²⁴ Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, DzU z 2019 r., poz. 1372, 1518, 1593, z późn. zm.

²⁵ Ibidem.

²⁶ K. Wójtowicz, *Organizacja i funkcjonowanie Państwowej Straży Pożarnej w Polsce*, Warszawa 2012, s. 16.

²⁷ R. Grosset, *Rola krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego w bezpieczeństwie wewnętrznym państwa*, [w:] *Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych. Rola i zadania administracji publicznej* Inowrocław 2000, s. 14.

²⁸ B. Bonisławska, dz. cyt., s. 179.

Zakończenie

Podsumowując rozważania na temat określania pojęć bezpieczeństwa i porządku publicznego, podkreślić należy wieloaspektowość tych pojęć. Jednostkom samorządu terytorialnego powierza się coraz większą część zadań w dziedzinie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego. Wykonują one nie tylko zadania własne w tym zakresie, ale również zadania zlecone, przewidziane ustawami szczególnymi. Niebagatelną rolę w systemie ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego w jednostkach samorządu terytorialnego ma starosta, który jako zwierzchnik służb inspekcji i straży, posiadając szereg kompetencji, realizuje zadania z zakresu bezpieczeństwa i porządku publicznego oraz ponosi odpowiedzialność za stan bezpieczeństwa i porządku publicznego w powiecie. Organy administracji samorządowej pełnią również ważną rolę w dziedzinie bezpieczeństwa publicznego. Jednak organy te nie są w stanie samodzielnie podołać ciężarowi przeciwdziałania zagrożeniom bezpieczeństwa publicznego o dużym, wysokim stopniu. Niestety ustawodawca zbyt łatwo i często nakłada na samorząd terytorialny zadania z zakresu bezpieczeństwa publicznego, którym samorząd wielokrotnie nie może podołać m.in. z braku należytego finansowania.

Bibliografia

Opracowania i monografie

- *Bezpieczeństwo Społeczne Rzeczypospolitej Polskiej*, Akademia Obrony Narodowej.
- Bonisławska B., *Zadania administracji samorządowej w zakresie bezpieczeństwa lokalnego*, „Zeszyty Naukowe WSEI, seria: Administracja” 2012, nr 2(1).
- Bonisławska B., *Zadania administracji samorządowej w zakresie bezpieczeństwa publicznego – wybrane zagadnienia*, Warszawa 2021.
- Brzeziński M., *O bezpieczeństwie w ujęciu etymologicznym*, [w:] *Trzy wymiary współczesnego bezpieczeństwa*, pod red. S. Sulowskiego, M. Brzezińskiego, Warszawa 2014.
- Czarnecki D., Skalski D., *Polityka bezpieczeństwa i strategia obronna III Rzeczypospolitej*, Starogard Gdański Gdańsk, 2018.
- *Encyklopedia prawa*, pod red. U. Kalina-Prasznica, C.H. Beck, Warszawa 1999.
- Grosset R., *Rola krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego w bezpieczeństwie wewnętrznym państwa*, [w:] *Zarządzanie w sytuacjach kryzysowych. Rola i zadania administracji publicznej*, Inowrocław 2000.
- Józwiak J., *Zapewnienie bezpieczeństwa i porządku publicznego jako zadanie jednostek samorządu terytorialnego – zarys problematyki*, Częstochowa 2016.
- Kubala W., *Porządek publiczny – analiza pojęcia*, „Wojсковy Przegląd Prawniczy” 1981, nr 3.
- Lisiecki M., *Zarządzanie bezpieczeństwem publicznym*, Wydawnictwa Akademickie i Profesjonalne, Warszawa 2011.

- Ochendowski E., *Prawo administracyjne*, Toruń 1996.
- Pieprzny S., *Ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego w prawie administracyjnym*, Rzeszów 2007.
- Pływaczewski W., Kędzierska G., *Leksykon policyjny*, WSPoL, Szczytno 2001.
- Serafin T., Parszowski S., *Bezpieczeństwo społeczności lokalnych. Programy prewencyjne w systemie bezpieczeństwa*, Difin, Warszawa 2011.
- *Słownik terminów z zakresu bezpieczeństwa narodowego*, Warszawa 2008.
- *Uniwersalny słownik języka polskiego*, pod red. S. Dubisa, t. 1, PWN, Warszawa 2003.
- K. Wójtowicz, *Organizacja i funkcjonowanie Państwowej Straży Pożarnej w Polsce*, Warszawa 2012.
- J. Zimmermann, *Prawo administracyjne*, Wolters Kluwer Polska, Warszawa 2010.

Akty prawne

- Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, tekst jedn. DzU z 2016 r., poz. 446, z późn. zm.
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej, DzU z 2019 r. poz. 1372, 1518, 1593, z późn. zm.
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. o strażach gminnych, tekst jedn. DzU z 2016 r., poz. 706, z późn. zm.
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, tekst jedn. DzU z 2016 r., poz. 814, z późn. zm.
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, tekst jedn. DzU z 2016 r., poz. 486, z późn. zm.

